

CONSIDERAȚII PRIVIND RESTAURAREA PRIN ANALOGIE A UNEI CAHLE DESCOPERITĂ LA BRĂILA

Proveniența : Muzeul Brăilei „Carol I”

Lucrarea prezintă restaurarea unei cahle din mai multe fragmente de același tip, descoperite în același sit arheologic – vatra istorică a Brăilei, Calea Călărașilor nr. 19. Este o ceramică de factură locală și prezintă o piesă importantă pentru această perioadă istorică (sfârșitul secolului al XVII-lea - începutul secolului al XVIII-lea).

Inedit este faptul că s-a restaurat prin analogie – deci obiectul nu a păstrat nici 50% din original – și s-au folosit tehnici de lucru aparte comparativ cu ceramica restaurată de până acum. Din clasificarea materialului descoperit, a rezultat prezența mai multor fragmente de cahle de același tip constructiv, cu același subiect decorativ: suprafața feței este dreptunghiulară cu întregul motiv ornamental realizat în relief, poziționat vertical, cu piciorul de montare tronconic, iar tehnica realizării s-a obținut prin turnarea pastei în tipare de lemn. Cahlele au servit la realizarea unor sobe ca element de confort, dar în același timp au contribuit și la împlinirea decorativă a spațiului de locuit. Subiectul ornamental reprezintă un vultur bicefal, cu o imagine timbrată de o stemă, aflată între bifurcația celor două gâturi, și este încadrat într-un chenar cu cinci profile, toate fiind plasate pe marginea celor patru laturi ale feței cahlei. În secolele XVI-XVII, în Muntenia, comparativ cu alte zone, vulturul bicefal a fost cel mai însemnat motiv decorativ, destul de des întrebuițat, mai ales în vremea Cantacuzinilor și a lui Brâncoveanu.

Cahla s-a obținut prin turnarea pastei crude în tipar, cu ornamentul realizat în negativ, prin turnare obținându-se pozitivul, tehnică cunoscută și realizată foarte mult la vremea aceea și seamănă cu procedeul tehnicii terra sigillata, introdusă la noi de romani. Întregul ornament este realizat în relief și centrat pe suprafața suportului bidimensional, excepție făcând două profile din cinci ale chenarului care sunt realizate prin excizare, iar jos în colțul din dreapta, se văd inițialele meșterului (Hb), în alfabetul chirilic. Toată suprafața este înnobilită cu smalț monocrom (galben – muștar).

Din studiul făcut asupra fragmentelor, din punct de vedere al pasteii, rezultă folosirea unei ceramici de calitate pentru perioada respectivă. Nu același lucru putem spune despre materialul de acoperire (smalțul) care pe toată suprafața prezintă efecte fizice ale hariselor și exfolierilor precum și o crustă de săruri insolubile.

Cu ajutorul buletinului de analiză și a unei anamneze bine făcută ce ne-a permis să obținem maximum de informații pe toate planurile (istoric, artistic, arheologic, etnografic, iconografic, tipologic, morfologic, fizico – chimic etc.), s-a aplicat un tratament de conservare curativă mai complex, cu o durată de timp mai îndelungată, dar cu rezultate pozitive. Câteva contribuții privind modul de conservare și restaurare a ceramicii reproduse în acest articol permit, pe de o parte, cunoașterea unor aspecte ale stilului de muncă, de informare și verificare a restauratorului ceramică, de alta, furnizează celor interesați, date și opinii dintre cele mai interesante referitoare la tehnici noi de restaurare, la materiale noi folosite, reversibile și compatibile, în fine cu privire la unele substanțe, rășini, dozarea și aplicarea lor.

Pentru informații detaliate despre pregătirea tehnică a lucrării de restaurare și despre procesul tehnologic, vezi articolul publicat în revista „ISTROS” / 2005 (revista anuală a Muzeului Brăilei).

Maghița Nechifor, restaurator